

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van viio 3 te Tongeren

Hoofdstructuur so

	Instellingsnummer	125286
	Instelling	viio 3
Directeur		Alain LANGENAKEN
Adres		Sint-Truidersteenweg 17 - 3700 TONGEREN
Telefoon		012-23.11.17
Fax		012-39.21.12
e-mail		humaniora@viio.be
website/URL		http://www.viio.be
	Bestuur van de instelling	974402 - VZW KaSo Tongeren-Borgloon te TONGEREN
Adres		Sint-Truidersteenweg 17 - 3700 TONGEREN
	Scholengemeenschap	113399 - SGKSO viio te TONGEREN
Adres		Sint-Truidersteenweg 17 - 3700 TONGEREN
	CLB	114918 - Vrij CLB Zuid - Limburg te TONGEREN
Adres		Dirikenlaan 4 - 3700 TONGEREN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	14/03/2011, 15/03/2011, 16/03/2011, 17/03/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	17/03/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	05/04/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Reginald Leper
	Teamleden	Jo Coeman Ria Coenen Chris Van Woensel
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	6
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
4.1 Frans in de A-stroom van de eerste graad	7
4.2 Geschiedenis in de A-stroom van de eerste graad en in de derde graad aso.....	8
4.3 Economie in de tweede graad van de studierichting Economie	9
Economie in de derde graad van de studierichtingen met pool economie	9
4.4 Cultuur- en gedragswetenschappen in de derde graad van de studierichting Humane wetenschappen	11
4.5 Frans (basisvorming en specifieke vorming) in de derde graad van studierichtingen met pool moderne talen	12
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	14
5.1 Personeelsbeheer.....	14
5.2 Professionalisering	14
5.3 Materieel beleid	14
5.4 Welzijn	14
5.5 Curriculum	14
5.6 Begeleiding	14
5.7 Evaluatie	16
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	17
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	18
7.1 Wat doet de school goed?	18
7.2 Wat kan de school verbeteren?	18
7.3 Wat moet de school verbeteren?	18
8. ADVIES.....	19
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	19

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Viio² 3 heeft een driegradenstructuur met een A-stroom in de eerste graad en een ruim aanbod studierichtingen in de tweede en derde graad van het aso. De school maakt deel uit van de Viio-scholengemeenschap binnen de regio Tongeren/Borgloon. De aanslepende herstructurering binnen de scholengemeenschap en de opeenvolgende directiewissels in de school remmen de schoolontwikkeling af. Ze ondermijnen de gelijkgerichtheid en veroorzaken onzekerheid bij het personeel, de leerlingen en ouders.

Het erkenningsonderzoek op basis van de geselecteerde vakken en studierichtingen heeft uitgewezen dat de school in voldoende mate de onderwijsdoelstellingen realiseert voor Frans in de eerste graad en in de derde graad voor de studierichtingen met de pool moderne talen, economie in de tweede graad Economie en cultuur- en gedragswetenschappen in de derde graad Humane wetenschappen. Voor deze vakken bereikt zij met haar leerlingen de doelstellingen die de leerplannen voorschrijven. Dit is niet het geval voor geschiedenis in de eerste graad en de derde graad en voor economie in de derde graad Economie-moderne talen en Economie-wiskunde. Hierdoor voldoet de school niet aan alle erkenningsvoorwaarden en brengt de onderwijsinspectie een beperkt gunstig advies uit.

De tekorten in de leerplanrealisatie hebben in de eerste plaats te maken met een beperkte leerplangerichtheid. Vaak vormt het leer- of werkboek en niet het leerplan de leidraad voor de onderwijspraktijk en valt de klemtoon op het overdragen van kennis in plaats van op het verwerven van (onderzoeks-, ICT-)vaardigheden. Frontaal en volgend onderwijs primeren terwijl activerende werkvormen met mondjesmaat ingang vinden. De leerplanrealisatie voor geschiedenis in de eerste graad wordt verder bemoeilijkt door het toekennen van versnipperde en onstabiele opdrachten. In een aantal gevallen is de evaluatiepraktijk onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen. Ten slotte ontbreken voldoende vaklokalen voor de meeste vakken zodat de eigenheid van de vakken/de opleidingen onvoldoende tot hun recht komen.

De zwakke professionele samenwerking op vakniveau en de lage leerplangerichtheid zijn aanwijzingen voor het feit dat de school te weinig pedagogische sturing geeft en onvoldoende optreedt als eerste verantwoordelijke voor de eigen kwaliteit. Er is geen schoolbrede en gecoördineerde aanpak voor de realisatie van onderzoekscompetentie. Veel vakgroepen beschikken niet over leerlijnen voor de verschillende leerplanonderdelen en evenmin over gezamenlijke evaluatieafspraken die de afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplanrealisatie waarborgen.

Ook uit het onderzoek van de geselecteerde procesvariabelen blijkt de nood aan beleidsmatige sturing en opvolging. De leerbegeleiding in de eerste graad kent een geïntegreerde en gestructureerde aanpak, maar deze praktijk wordt onvoldoende voortgezet in de tweede en derde graad. De leerbegeleiding krijgt hierdoor in de bovenbouw een meer individuele en leraarafhankelijke invulling. De evaluatiepraktijk berust voornamelijk op organisatorische afspraken en wordt onvoldoende gekoppeld aan de leerplannen en aan de leerbegeleiding. De inhoudelijke invulling van de evaluatiepraktijk wordt zonder opvolging en aansturing overgelaten aan de leraren en vakgroepen. Voor de studiebekrachtiging beschikt de school niet over een breed gedragen deliberatiekader. Hierdoor kan zij onvoldoende de gelijkgerichtheid en de kwaliteit van haar beslissingen bewaken.

Het beleid m.b.t. de aanvangsbegeleiding is goed uitgewerkt en zorgt ervoor dat beginnende leraren zich goed ondersteund voelen door mentoren en leden van de vakgroep.

² Vrij, innovatief en interactief onderwijs.

De school staat voor de uitdaging om haar doelen te concretiseren en om de gelijkgerichtheid te sturen en op te volgen. Zij moet de bestaande initiatieven in verband met kwaliteitszorg gebruiken als hefboomen om een gestructureerd en schoolbreed kwaliteitszorgsysteem uit te bouwen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie vakken/structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus

VAKKEN BASISVORMING
Frans
Geschiedenis

KEUZE / SPECIFIEK GEDEELTE
Graad 2 ASO Economie
Graad 3 ASO Economie-moderne talen
Graad 3 ASO Economie-wiskunde
Graad 3 ASO Humane wetenschappen
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Professionalisering
Aanvangsbegeleiding
Onderwijs
Begeleiding
Leerbegeleiding
Evaluatie
Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- Aanwezigheid van andere scholen in de onmiddellijke omgeving.
- Recente directiewissels.
- Daling van de leerlingenpopulatie in de voorbije vijf jaar.
- Nabijheid van de taalgrens.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde vakken/structuuronderdelen volgende vaststellingen op:

4.1 Frans in de A-stroom van de eerste graad

Voldoet

Vaststellingen

- Kennis van grammatica en woordenschat wordt gestructureerd opgebouwd. Uit notities van de leerlingen, agenda van leerlingen en leraren, dagelijks werk, toetsen en examens blijkt dat de leerplandoelen (D/1997/0279/026) voor de verschillende vaardigheden gerealiseerd worden met voldoende variatie in tekstsoorten. Het gebruik van de doeltaal tijdens de les stimuleert de ontwikkeling van luistervaardigheid. Leerlingen worden aangespoord tot interactie, die echter vooral tussen leerkracht en leerlingen verloopt. Film, uitstappen en uitwisselingen ondersteunen de ontwikkeling van de verschillende vaardigheden. Taalvaardige en gemotiveerde leerlingen worden uitgedaagd door de sterk interactieve en communicatieve invulling in het project Frans interactief binnen het vak Frans.
- De afgelopen jaren is een inhaalbeweging ingezet betreffende de materiële uitrusting. Een aantal klassen is uitgerust met beamer en computer. Volgens de concrete planning in de school zullen ook de andere klassen, waar de lessen Frans doorgaan, aan de beurt komen. TV en computerklassen kunnen gereserveerd worden via het elektronische platform, wat leerkrachtafhankelijk ook gebeurt.
- De vaardigheden luisteren en spreken worden permanent geëvalueerd. De vaardigheden lezen en schrijven worden zowel tijdens de lesperiode als bij de examens geëvalueerd. De examens worden met zorg opgesteld en bevatten uitdagende items, die qua formulering en lay-out aangepast zijn aan de leeftijd van de leerlingen. Er zijn weinig of geen sporen van evaluatie van attitudes. De leerlingen behalen goede resultaten; er zijn weinig onvoldoendes.
- Zowel in opdrachten en toetsen dagelijks werk als in de rapportering over de resultaten wordt aangegeven over welke kennis/vaardigheid het gaat. Ouders en leerlingen kunnen recent de resultaten opvolgen via het elektronisch communicatieplatform.
- Naast de voorziene inhaallessen Frans in de eerste graad, worden ondersteuning en remediëring eerder leerkrachtafhankelijk georganiseerd en ingevuld. Er zijn wel afspraken op schoolniveau betreffende leerlingen met bijzondere noden zoals dyslexie. De school telt een aantal Frans- en tweetalige leerlingen. Zij worden ondersteund voor de verwerving van de instructietaal Nederlands, maar men maakt nog onvoldoende gebruik van hun meerwaarde voor de lessen Frans.
- De vakgroep Frans eerste graad heeft een hoge graad van professionaliteit en kritische (zelf)reflectie ontwikkeld. Er is veelvuldig overleg. In de vakverslagen komen vooral pedagogisch-didactische thema's aan bod. Er zijn ook concrete afspraken over evaluatie van de verschillende vaardigheden. Examens worden in samenspraak opgesteld. Er is ook de gezamenlijke inspanning voor het neerschrijven van een visie op communicatief taalonderwijs en het uitwerken van communicatieve opdrachten voor leerlingen.

4.2 Geschiedenis in de A-stroom van de eerste graad en in de derde graad aso

Voldoet niet

Vaststellingen

- Bepaalde factoren die met het schoolbeleid samenhangen, oefenen een negatieve invloed uit op de kwaliteit van de leerplanrealisatie. In de eerste graad en vooral in het eerste leerjaar belemmeren o.m. de versnipperde en onstabiele opdrachten de ontwikkeling van en de cohesie in de vakgroep. De leer- en werkboeken vormen de basis voor de leerplanrealisatie en bepalen volledig het onderwijsleerproces en de planning. Omdat men in het eerste leerjaar de leerinhouden en de oefeningen in het werkboek nog te weinig selecteert vanuit de leerplandoelstellingen en eindtermen (D/2009/7841/037) werden een aantal leerplandoelstellingen en eindtermen niet voldoende aantoonbaar gerealiseerd. Voor het tweede jaar worden historische inhouden die op het einde van het schooljaar gepland staan, vaak slechts synthetiserend of zelfs niet meer besproken waardoor ook een aantal doelstellingen en eindtermen (leerplan D/1997/0279/027) niet gerealiseerd werden.
- In de derde graad is er meer stabiliteit in de opdrachtenverdeling. Daar worden de leerplandoelstellingen en de eindtermen die betrekking hebben op het beoefenen van de historische vaardigheden te weinig aantoonbaar op het graadvereiste niveau gerealiseerd, wegens de gerichtheid op kennisoverdracht die volledigheid nastreeft (2001/0279/006, ET 17-22).
- In I,1 besteedt men aandacht aan de initiatie in het historische referentiekader en de verschillende domeinen van de socialiteit, maar dit gebeurt overwegend met nadruk op feitengerichte kennisoverdracht. Voldoende klemtoon op bruikbaarheid en de constructie van het historisch referentiekader en de wisselwerking tussen de deelgebieden van de socialiteit ontbreekt voorlopig. De analyses en conclusies die leerlingen zouden moeten kunnen maken op basis van historische informatie en gerichte vraagstelling, komen voorlopig nog te weinig aan bod. In I,2 wordt de studie van de samenlevingen vooral op het beschrijvende en verklarende niveau behandeld. Met het oog op de ontwikkeling van historisch inzicht worden enkele onderwerpen ook in een ruimere, inzichtelijke historische context besproken en/of geactualiseerd, zoals bepaalde eindtermen dit voorstellen. Onder het motto van grondigheid in kennisoverdracht, heeft men weliswaar oog voor de realisering van de leerplandoelstellingen en eindtermen die gericht zijn op het verwerven van inzicht, maar dit gebeurt niet overal op een gelijkgerichte en expliciete manier. Een gelijkaardige vaststelling geldt voor het aanleren en toepassen van historische vaardigheden en de initiatie in het historische speur- en denkwerk zodat ook daar doelgerichtheid een probleem is.
- Planningsdocumenten van de derde graad tonen dat, leraarafhankelijk, doelstellingen in functie van de leerinhouden worden geplaatst en niet omgekeerd. Elke les vertrekt wel vanuit een probleemstelling. De relaties tussen de verschillende maatschappelijke domeinen en de processen van continuïteit en discontinuïteit komen, leraargestuurd, voldoende aan bod. De socratische methode is de meest gebruikelijke werkvorm omdat dit volgens de vakgroep het best de kwaliteitsvolle kennisgerichte overdracht waarborgt. Er is daardoor weinig aandacht voor het zelfstandig beoefenen van de historische vaardigheden en voor de progressieve ontwikkeling van het autonoom probleemoplossend denken en handelen. Met het oog op de te realiseren eindtermen levert dit wel problemen rond aantoonbaarheid in de leerlingdocumenten.
- De geringe aandacht voor het onderzoekend leren en het leren onderzoeken, heeft te maken met infrastructurele en structurele problemen. Er is weliswaar een vaklokaal, maar dit is voor heel wat klassen te weinig beschikbaar. De randvoorwaarden voor een vlotte beschikbaarheid en het geïntegreerd gebruik van audiovisuele en andere leermiddelen zijn niet altijd optimaal. Het inzetten van de noodzakelijke leermiddelen (zie minimale materiële vereisten in de leerplannen) varieert daardoor leraarafhankelijk

van ontoereikend tot nipt voldoende. De graadoverstijgende vakgroepwerking vertoont niet de nodige inhoudelijke diepgang en spankracht om de bovenvermelde belemmerende factoren te compenseren. Gezamenlijke leerplanstudie en daarop gebaseerd overleg binnen de vakgroep met betrekking tot de progressieve opbouw van kennis, inzicht en de ontwikkeling van historisch kritische vaardigheden en attitudes via leerlijnen ontbreken. Dit wordt door de leraren, die geconfronteerd worden met jaarlijks wisselende lesopdrachten waarbij geschiedenis als “restvak” voor een volledige lesopdracht wordt beschouwd, niet enkel als extra taakbelasting ervaren, maar werkt ook sterk demotiverend.

- De evaluatie bestaat uit kleine toetsen en proefwerken, waarbij de puntenverhouding gebaseerd is op de schoolafspraken. De toetsing gebeurt in de eerste graad voldoende frequent en is overwegend zeer verzorgd. De taxonomie van de vraagstelling is voor de leerlingen duidelijk herkenbaar. De verhouding tussen de deelcomponenten (kennis, inzicht, vaardigheden) is evenwichtig en berust voor de proefwerken op afspraken binnen de graad. Vermits de evaluatie aansluit op het leerproces is er in de derde graad een te gering aandeel van de punten die de historische vaardigheden waarderen, wat de validiteit van de evaluatie hypothekeert. De evaluatie is overwegend gebaseerd op kennisreproductie en vragen die peilen naar historisch inzicht. De begripsvaliditeit bij toetsen en examens is niet steeds duidelijk en de open vraagstelling van het mondelinge examen mist transparante evaluatiecriteria voor de leerlingen. De soms lage resultaten liggen niet altijd in de lijn van de andere behaalde cijfers.
- Gezien voor elke graad gestuurde kennisoverdracht als voornaamste kwaliteitsaspect geldt, biedt pedagogisch didactische- en vakgerichte deskundigheidsontwikkeling met het oog op een meer procesgerichte evaluatie en het gebruik van gedifferentieerde werkvormen nog heel wat mogelijkheden.
- Wat betreft de kwaliteitscontrole is het aspect zelfevaluatie recentelijk ingevoerd bij de leerlingen van de eerste graad. Binnen de vakgroep is dit een onontgonnen terrein dat met het oog op evaluatiepraktijk, remediëringsskansen voor leerlingen en leerplangerichte bijsturing, heel wat perspectieven biedt.
- Vakoverschrijdende eindtermen rond leren leren worden overwegend in de eerste graad geïntegreerd. Notities van leerlingen tonen evenwel dat ook in de derde graad daar nog aandacht aan besteed kan worden. Toch tonen heel wat lessen en verzorgde extrascolaire activiteiten en projecten een voldoende vakgebonden aandacht voor een aantal vakoverschrijdende eindtermen binnen de socio-economische, politiek-juridische en socio-culturele context.

4.3 Economie in de tweede graad van de studierichting Economie

Voldoet

Economie in de derde graad van de studierichtingen met pool economie

Voldoet niet

Vaststellingen

- In de tweede graad worden de leerplandoelstellingen in voldoende mate gerealiseerd: de lessen worden voldoende op een zelfontdekkende wijze opgebouwd vanuit verschillende opdrachten (gevalsstudies, teksten, grafieken), aansluitend op de leefwereld van de jongeren. De leerlingen worden voldoende geactiveerd en gestimuleerd tot zelfwerkzaamheid in en buiten de klas. De gerealiseerde ICT-opdrachten hebben een toegevoegde didactische waarde voor de economische leerinhouden. De leerlingen worden ertoe aangezet de economische actualiteit te volgen. Een aantal grotere goed begeleide opdrachten, met een duidelijke timing en aandacht voor het ontwikkelen van de onderzoekscompetentie ontbreken.
- In de derde graad worden de leerplandoelstellingen onvoldoende gerealiseerd omdat de leerplanvisie en de leerplanconcepten niet worden geconcretiseerd. Er wordt

voorbijgegaan aan het drieluik 'leerinhouden, werkvormen en media', dat conceptueel een onlosmakelijk geheel vormt in de gewijzigde visie op het economieonderwijs. Ondanks de aanbevelingen in het leerplan om creatief te werken en zelfsturend te leren, wordt er uitsluitend op een kennis- en leerboekgerichte manier gewerkt. De leerlingen krijgen weinig of geen kansen om zelf informatie op te zoeken en te verwerken. Ze zijn niet vertrouwd met het ontwikkelen van hun ICT-vaardigheden en gaan weinig of niet om met gedigitaliseerde informatie. De leerlingen worden weinig uitgedaagd en hun intrinsieke motivatie wordt niet gestimuleerd; een kennisgerichte invuldidactiek primeert. Het zelf op zoek gaan naar ontbrekende kennis beperkt zich tot de soms verouderde economische teksten in het leerboek.

- De school kan momenteel niet aantonen dat de onderzoekscompetentie (specifieke eindtermen 16, 17 en 18) bij alle leerlingen wordt aangebracht en doorheen de tweede en derde graad geleidelijk aan gestalte krijgt. Enkel in de tweede graad zijn er deelopdrachten die waardevol en motiverend ogen, maar slechts gedeeltelijke realisaties zijn van deze eindtermen. In de derde graad wordt dit niet verder gezet. Men organiseert, vooral in de derde graad, op een te beperkte schaal extra-murosactiviteiten of de inbreng van externen om de leerplanrealisatie te ondersteunen en/of te verdiepen.
- Tijdens de lessen maken de leraren veelvuldig gebruik van het onderwijsleergesprek als didactische werkvorm. Doordat de vraagstelling voorgeprogrammeerd wordt door het leerboek, vervalt men soms in een soort van invuldidactiek. Zelfstandig werk vindt ingang in de tweede graad. In sommige lessen wordt met mind mapping gewerkt, worden studeertips aangereikt en leren de leerlingen schematiseren en plannen. De leraren tonen een opvoedkundige bekommernis en geven voldoende feedback en remediëring op basis van de resultaten van taken, toetsen, en proefwerken.
- Met de gemotiveerde en gedisciplineerde klasgroepen in de derde graad worden kansen gemist om routines te doorbreken in termen van activerend economieonderwijs. De leerlingen krijgen te weinig activerende opdrachten tijdens (of buiten) de lessen. Communicatieve en sociale vaardigheden worden onvoldoende ingeoefend; er wordt te weinig ruimte gecreëerd voor persoonlijk werk en voor groepswork. Leerinhouden en/of opdrachten worden zelden of nooit door de leerlingen (in groep) uitgewerkt en voor de klas gepresenteerd. Van klasinteractie, kritisch reflecteren, respect leren opbrengen voor elkaars mening of discussies is geen sprake.
- Aan gelijkgerichte visieontwikkeling voor een leerplangerichte aanpak van het economieonderwijs is de school nog niet toe. Los van de zeer individualistische en heterogene leerplanrealisatie doen zich verschillende snelheden voor wat betreft het engagement en de enthousiasmerende aanpak in de klassen. De vakgroep staat momenteel voor een meervoudige uitdaging, die intensief gestructureerd vakoverleg broodnodig maakt. Vooreerst moet werk gemaakt worden van de toepassing van de onderzoekscompetentie en de evaluatie ervan. Daarnaast moet er gewerkt worden aan een leerlijn voor de inbreng van actualisering en ICT, een activerende lesaanpak via opdrachten en alternatieve werkvormen, het werken aan vaardigheden en de gelijkgerichte evaluatie ervan. Om dit alles te verwezenlijken heeft de vakgroep dringend nood aan sturing, begeleiding en nascholing.
- Het ontbreken van een didactisch uitgebouwde economieklas werkt remmend op het leerproces en op het verwerven van vaardigheden. De gebruikte klaslokalen lenen zich beperkt tot interactieve werkvormen. Aangezien het leerplan voorschrijft dat de beschikbaarheid van actueel en elektronisch bronnenmateriaal een absolute voorwaarde is voor de uitvoering van onderzoeksopdrachten, moeten alle leerlingen dan ook van het internet gebruik kunnen en leren maken, telkens daaraan behoefte is³. Vooral in de derde graad wordt de gunstige impact van hulpmiddelen (overhead- en dataprojector, computers) op de leerplanrealisering totaal uit het oog verloren.

³ D/2004/0279/041 p. 20.

- In de tweede graad wordt voldoende frequent getoetst, zodat het formatief karakter van de evaluatie bewaakt wordt. De proefwerkvragen zijn uitnodigend en innoverend opgesteld. Ze zijn representatief voor de geziene leerstof en toetsen de meeste leerplandoelstellingen. Vaardigheden als het kunnen samenwerken in groep, het schriftelijk en mondeling presenteren en het gebruik van ICT bij dit alles worden nog niet systematisch en op een gelijkgerichte wijze geëvalueerd.
- In de derde graad beantwoordt de leerlingenevaluatie niet aan de leerplanvoorschriften. Ze beperkt zich via de veeleer schaarse herhalingsstoetsen en de proefwerken hoofdzakelijk tot reproductie van parate kennis met sporadisch enkele eenvoudige toepassingen. Het evenwicht tussen inzichtelijke, reproductieve en toepassingsgerichte vragen is onvoldoende relevant. Toepassingsvragen, vertrekkende vanuit situatieschetsen of actuele teksten en artikels, ontbreken. Inzichtelijke denkprocessen worden niet geactiveerd. Doordat de leerlingen geen vaardigheidsopdrachten maken, worden deze niet betrokken in de evaluatie. Bovendien worden dezelfde examenvragen in ongewijzigde vorm het jaar nadien opnieuw gebruikt. Gezien de aard van de evaluatie, geven de uitslagen dus absoluut geen correct beeld van de capaciteiten van de leerlingen.

4.4 Cultuur- en gedragswetenschappen in de derde graad van de studierichting Humane wetenschappen

Voldoet

Vaststellingen

- Naast de vakken cultuur- en gedragswetenschappen in de derde graad, werden ook de 'projecturen' (1 uur in III,1 en 2 uren in III,2) onderzocht. De meeste leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De leerlingenresultaten zijn globaal van een behoorlijk niveau. Wat het vervolgtraject van de leerlingen betreft is de participatiegraad aan het hoger onderwijs lager dan het Vlaamse gemiddelde. Ook het studiesucces scoort lager dan de Vlaamse referentiecijfers.
- Voor het vak cultuurwetenschappen in het eerste leerjaar van de derde graad krijgen de leerplandoelstellingen in verband met de thema's 'denken over mens en maatschappij', 'denken over wetenschap en techniek' en 'denken over goed en kwaad' vanaf dit schooljaar een kwalitatieve invulling. Leerlingen krijgen op deze wijze kansen tot leren argumenteren en toepassen van onderzoeksvaardigheden. In het tweede leerjaar van de derde graad worden de leerplandoelen in verband met het thema 'kunst en maatschappij' te eenzijdig cognitief behandeld. Hierdoor worden de leerlingen te weinig uitgedaagd om te leren reflecteren over de functies van kunst en om de wederzijdse beïnvloeding van wetenschap, techniek en kunst te onderzoeken. De leerplandoelen in verband met de thema media en samenleving krijgen een kwalitatieve invulling.
- In het vak gedragswetenschappen gaat te weinig aandacht naar enkele leerplandoelen in verband met het thema 'zichzelf worden en zichzelf zijn' (G5106), het thema 'zichzelf worden, zichzelf zijn: vanzelfsprekend?!' (G5302 en G5303). De leerplandoelen en leerinhouden van het thema 'diversiteit kan leiden tot conflicten' zijn kwaliteitsvol uitgewerkt.
- In beide vakken is voldoende aandacht voor het overkoepelende leerplandoel in verband met begripsvorming. De overige overkoepelende leerplandoelen worden voornamelijk in gedragswetenschappen (eerste en tweede leerjaar) en vanaf dit schooljaar in het eerste leerjaar van cultuurwetenschappen behandeld. Positief zijn de recente initiatieven om een digitaal ontwikkelingsportfolio voor onderzoekscompetentie op te starten en om over de graden heen leerlijnen voor onderzoekscompetentie te ontwikkelen. Momenteel worden de leerplandoelen in verband met onderzoekscompetentie vooral in de projecturen behandeld, maar te beperkt in de lessen.

- De vakgroep beschikt over leerlijnen voor onderzoekscompetentie, maar nog niet voor de overige leerplancomponenten. De samenwerking en de samenhang tussen cultuur- en gedragswetenschappen is te beperkt. Formele afspraken met andere vakken (Nederlands, geschiedenis, godsdienst, esthetica) om overlap te vermijden, ontbreken. De aanbevelingen van het leerplan hieromtrent zijn nochtans duidelijk.
- Het studiemateriaal is doorgaans goed gestructureerd en bevat een aangepast actualiteitsgehalte.
- De remediëring is leraarafhankelijk en niet structureel. Er zijn geen leertrajecten voor zwakke én sterke leerlingen. Leerlingen die vanuit een andere studierichting instromen, krijgen ondersteuning d.m.v. instap- en overgangstoetsen.
- ICT wordt op een functionele manier in het leerproces geïntegreerd. Leraargebonden wordt frequent gebruik gemaakt van het digitale leerplatform. Er bestaan geen vakafspraken in verband met talenbeleid.
- Gezamenlijke evaluatieafspraken over de afstemming van de evaluatie op het leerplanconcept en over een geproportioneerde puntenverdeling ontbreken. Dit is nochtans noodzakelijk om o.a. individuele leertrajecten te kunnen uitzetten. De leerlingenevaluatie is grotendeels leerplangericht. De opdrachten, toetsen en proefwerken voor gedragswetenschappen peilen op een gedoseerde wijze naar de beheersingsniveaus weten, inzien en toepassen. Dit is minder het geval voor cultuurwetenschappen waar voornamelijk gepeild wordt naar kennis.
- Behalve voor de projecturen in het tweede leerjaar van de derde graad wordt niet gewerkt met aaneengesloten lesuren of blokuren. Een dergelijke organisatie maakt nochtans het gebruik van interactieve werkvormen en de organisatie van meer complexe opdrachten mogelijk.
- De school beschikt niet over een vaklokaal met specifieke verwijzingen, tijdschriften en naslagwerken die de eigenheid van de studierichting Humane wetenschappen beklemtonen. De gebruikte lokalen beschikken over internet en audiovisuele hulpmiddelen. De gangbare opstelling van het schoolmeubilair (busopstelling) bemoeilijkt activerende en interactieve werkvormen.

4.5 Frans (basisvorming en specifieke vorming) in de derde graad van studierichtingen met pool moderne talen

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelen worden gerealiseerd zowel voor basisvorming als specifieke vorming met een voldoende variatie in tekstsoorten. Dit blijkt zowel uit de notities van de leerlingen als uit de toetsen, het dagelijks werk en de examens. Tijdens de les wordt bijna uitsluitend de doeltaal als instructietaal gebruikt. Ook uitwisseling met een school in Wallonië, film en ICT ondersteunen de ontwikkeling van de verschillende vaardigheden. De specifieke eindtermen (SET) die leerplan D/2006/0279/005 aan het vak Frans toewijst (zie tabel p. 122), worden in samenhang met de eindtermen van de basisvorming gerealiseerd, zij het soms op een eerder beperkt verwerkingsniveau. De vakgroep wijt dit aan de negatieve studiekeuze voor moderne talen van bepaalde leerlingen. Het vak Frans levert (nog) geen bijdrage aan de realisatie van onderzoekscompetentie in de pool moderne talen.
- Er zijn een computer en beamer beschikbaar in de klassen waar Frans gegeven wordt en ook de computerlokalen worden regelmatig in gebruik genomen. Er zijn weinig woordenboeken, naslagwerken of ander leermateriaal beschikbaar voor de derde graad. De leesbibliotheek in opbouw bestrijkt op dit moment alleen de tweede graad. Elke leerling beschikt wel over een Franstalig tijdschrift, dat frequent ingeschakeld wordt in het lesgebeuren en de leerlingopdrachten.
- De organisatie van de evaluatie sluit globaal aan bij de afspraken neergeschreven in het schoolreglement. De vaardigheden luisteren en spreken worden permanent

geëvalueerd. De vaardigheden lezen en schrijven worden zowel tijdens de lesperiode als bij de examens geëvalueerd. De examens zijn soms wel sterk gelijklopend over de jaren heen. Er zijn weinig of geen sporen van evaluatie van attitudes. De leerlingen behalen goede resultaten; er zijn weinig onvoldoendes.

- Zowel in opdrachten en toetsen dagelijks werk als in de rapportering over de resultaten wordt aangegeven over welke kennis/vaardigheid het gaat. Ouders en leerlingen kunnen recent de resultaten opvolgen via het elektronisch communicatieplatform.
- Leerstof- en extra spraakkunstoverzichten ondersteunen de leerlingen in het leerproces. Het leerboek wordt aangevuld met eigen materiaal. Leerbegeleiding wordt gezien als de taak van de klassenraad. Er zijn geen algemene afspraken in verband met remediëring. De aanpak is leraarafhankelijk.
- Er zijn algemeen geformuleerde leerlijnen neergeschreven in verband met de verschillende vaardigheden over de tweede en derde graad heen. De eerste graad is hier niet bij opgenomen. Afspraken inzake evaluatie betreffen puntenverdeling en een gelijklopende aard van vraagstelling. De organisatie van de taalvakgroepen per graad en per taal werkt belemmerend voor de gelijkgerichtheid en informatiedoorstroming binnen de taalvakken. De vakgroep Frans is bereid onderzoekscompetentie op te nemen in hun curriculum, maar worstelt met het concept en is onvoldoende op de hoogte van wat in andere (taal)vakken gebeurt. Ondersteuning via een schoolbrede, gecoördineerde en doelgerichte aanpak van de doelstellingen met betrekking tot onderzoekscompetentie, ontbreekt nog. Er is nog een groeimarge met betrekking tot het verhogen van de expertise in verband met de specifieke vorming Frans.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.2.1 Aanvangsbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Beginnende leraren worden goed ondersteund door de mentoren en de schoolorganisatie.
- Er is een uitgebreide en verzorgde brochure beschikbaar.
- Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de begeleiding van beginnende leraren, meer ervaren leraren die nieuw aangesteld worden binnen de school, leraren die vertrouwd zijn met de schoolsituatie (oud-leerlingen) en stagairs. Er is begeleiding op maat.
- De mentoren volgden nascholing.
- De beginnende leraren worden ook voldoende ondersteund door de vakgroepen.
- Tijdens het begeleidingstraject is er voldoende aandacht voor terugkoppeling door de mentoren en evaluaties op basis van lesbezoeken door het beleid.
- Bij het toekennen van opdrachten worden de vakgroepen zelden geraadpleegd.
- Nieuwe leraren voelen zich goed opgevangen en begeleid en vinden dat de aanvangsbegeleiding bijdraagt tot hun welbevinden.
- Er is aandacht voor kwaliteitscontrole.

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Vaststellingen

- De school heeft een visie op leerbegeleiding en leren leren ontwikkeld. De visie op talenbeleid daarentegen is veeleer zwak uitgewerkt. De leerbegeleiding wordt algemeen sterk gedragen in de eerste graad en veeleer leraargebonden in de tweede en derde graad.
- In de eerste graad kent de leerbegeleiding een geïntegreerde en gestructureerde aanpak. Leren leren is ingebed in de lessen 'sociale activiteiten'. Daarnaast zijn er

talrijke initiatieven die vorm geven aan de leerbegeleiding zoals begeleide studie voor leerlingen met problemen in verband met studiemethode, werkwinkels voor ouders over de aanpak van leren leren, examenplanning, peerteaching, het afnemen van leerstijlentesten, ...

- Een aantal initiatieven van de eerste graad wordt in afgeslankte vorm voortgezet in de tweede graad. Waardevol is het recente initiatief met betrekking tot leercoaching. Deze aanzet is volop in ontwikkeling en wordt ook doorgetrokken naar de derde graad.
- In de derde graad krijgt de leerbegeleiding een meer individuele en minder gestructureerde aanpak. Er wordt te weinig voortgebouwd op de initiatieven van de eerste en tweede graad.
- In de bovenbouw is de remediëring niet structureel vastgelegd. De remediëringsinitiatieven worden niet systematisch opgenomen in het leerlingenvolgsysteem. Dit ondermijnt de effectiviteit van de remediering. De afstemming tussen leerbegeleiding en evaluatiepraktijk is vooral in de derde graad zwak.
- Voor leerlingen met leerstoornissen, anderstaligen en hoogbegaafden zijn er stappen- en handelingsplannen met ondersteunende maatregelen. Leerlingen die een jaar overzitten, worden geholpen met begeleidingscontracten.
- De school voorziet nog te weinig in structuren om, via participatief overleg en deskundigheidsontwikkeling, een breed draagvlak voor de uitbouw van een efficiënt talenbeleid te creëren. Wegens de nabijheid van de taalgrens legt de school haar prioriteit op het uitwerken van acties in verband met onderwijs in de tweede taal (o.m. project Frans interactief).
- Een geëngageerd team van leerlingenbegeleiders en coördinatoren ondersteunen de leerbegeleiding en meer algemeen de leerlingenbegeleiding. Het leerlingenvolgsysteem is goed ingeburgerd en wordt o.m. gebruikt voor de ondersteuning van de leerbegeleiding. De commentaren van de begeleidende klassenraden zijn vaak vaststellend en weinig remediërend.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- Momenteel ontbreekt het de school aan een duidelijke en gedragen schoolbrede visie op de leerlingenevaluatie en een gestructureerd evaluatiebeleid. Over de praktische en organisatorische elementen van de evaluatie en de deliberatie bestaan richtlijnen, die opgenomen zijn in het schoolreglement.
- De schoolleiding geeft inzake de inhoudelijke aspecten van de evaluatie veel autonomie aan de vakgroepen en de leraren. Men verwacht dat zij deze opdracht vanuit hun vakbekwaamheid en hun interpretatie van het leerplan autonoom uitvoeren. Er zijn weinig richtlijnen voor de afstemming van de evaluatie op de leerplandoelen en voor de gelijkgerichtheid en validiteit binnen de vakken. Bovendien wordt de uitvoering onvoldoende opgevolgd. In de praktijk leidt dit tot leraargebonden duidelijke kwaliteitsverschillen (zie rubriek 4).
- De evaluatiepraktijk is in verschillende vakken kennis- en reproductiegericht. Kennis, inzicht en vaardigheden worden hoofdzakelijk retrospectief na afsluiting van een leerfase geëvalueerd. In de doorgelichte vakken zijn weinig alternatieve evaluatievormen vastgesteld. Vormen van actief en onderzoekend leren, problemen oplossen en attitudinale ontwikkeling (zie vakgebonden attitudes) worden weinig geëvalueerd en gevalideerd. Hierdoor is de evaluatie in een aantal vakken te weinig representatief.
- De school verzamelt statistische gegevens over de studieresultaten. Nog te vaak worden de oorzaken of verantwoordelijkheid voor zwakke resultaten eenzijdig doorgeschoven naar de leerlingen. De evaluatieresultaten worden onvoldoende ingezet om het onderwijsleerproces zelf bij te sturen, om te differentiëren en om leerlingen gericht te remediëren en te begeleiden.
- Hoewel bepalend voor de studiebekrachtiging zijn een referentiekader en criteria voor de deliberatie niet beschikbaar. De school opteert voor een prospectief deliberatiebeleid, een geïndividualiseerde aanpak en duidelijke (her)oriënteringsadviezen. In de praktijk worden de effecten/resultaten hiervan niet opgevolgd. Uit de notulen van de klassenraad blijkt dat B- of C-attesten te eenzijdig gemotiveerd worden vanuit de studieresultaten, de studiehouding en soms ook interesse. Ze bevatten geen verwijzingen naar eventueel genomen remediëringsinitiatieven en de effecten ervan. Het aantal uitgestelde beslissingen is sinds vorige doorlichting gereduceerd maar beantwoordt, vooral in de derde graad, nog steeds niet aan de regelgeving. Een systeem van waarschuwingen en/of vakantietaken zorgt voor een bepaalde vorm van bijsturing op zelfstandige basis. De effecten hiervan worden niet geanalyseerd.
- Momenteel is het draagvlak om vernieuwende evaluatiestrategieën te implementeren vooral in de derde graad veeleer gering. Er is nood aan gerichte nascholings- en begeleidingsinitiatieven terzake.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- De vier opeenvolgende directiewissels sinds 2005 leggen een zware druk op het leiderschap in de school. Ook het uitblijven van een vernieuwend pedagogisch project dat aansluit bij de doorgevoerde administratieve herstructurering in de scholengemeenschap remt de schoolontwikkeling af. Het leidt bovendien tot onzekerheid en ongenoegen bij personeel, leerlingen en ouders. Sommige bevindingen in verband met het algemeen beleid mogen daarom niet los gezien worden van deze contextgegevens.
- Om voldoende draagvlak te creëren, geeft de school aan het pedagogisch project dat van toepassing is op alle scholen van de scholengemeenschap, een schoolspecifieke inkleuring. Zij kampt momenteel met de opbouw van de pijler 'innovatief' van Viio (zie verder). De school werkt met geactualiseerde actieplannen die een veeleer beperkte slagkracht hebben. De doelen zijn namelijk onvoldoende SMART⁴ op school-, leerkrachten- en leerlingenniveau uitgeschreven en de vereiste randvoorwaarden (budget, deskundigheidsbevordering), de verwachte effecten en de evaluatiecriteria zijn niet vastgelegd.
- De directeur, de adjunct-directeur en de directeur eerste graad (niet-organiek ambt) vormen het directieteam. De taken van de directieleden en het -team zijn duidelijk afgebakend. Het directieteam wordt ondersteund door een pedagogische en een administratieve stuurgroep, talrijke werkgroepen, coördinatoren, leerlingenbegeleiders en medezeggenschapsorganen (pedagogische raad, lokaal onderhandelingscomité en schoolraad, ...).
- Het directieteam en de pedagogische stuurgroep geven te weinig pedagogische sturing terwijl de pedagogische raad zich te bepalend opstelt en vernieuwingen afremt. Hierdoor krijgen een aantal interessante en waardevolle initiatieven te weinig ontwikkelingsruimte en bestaat het gevaar dat vele personeelsleden zich afgeremd voelen in hun engagement. Voorts gaan vakgroepen verschillend om met de hun toegewezen autonomie. Dit vertaalt zich in een wisselende kwaliteit op het vlak van leerplanrealisatie, leerlingenbegeleiding en -evaluatie. Er is niet alleen dringend nood aan een sterkere beleidsmatige aansturing en opvolging, maar ook aan een grotere gelijkgerichtheid binnen de school.
- Niettegenstaande het beperkte pakket BPT-uren, zijn vele personeelsleden bereid om zich belangeloos in te zetten voor verschillende taken. Er bestaan voldoende kansen tot participatie, maar een gebrek aan gelijkgerichtheid maakt dat de afstemming en het evenwicht tussen de verschillende participatieorganen moeilijk verloopt. Positief is dat leerlingen reële inspraak krijgen via het leerlingenparlement. Het digitale communicatieplatform ondersteunt de interne communicatie en de communicatie met ouders.
- De school neemt verschillende initiatieven rond kwaliteitszorg. Ze zijn echter onvoldoende structureel en schoolbreed verankerd. De school verzamelt aan de hand van enquêtes en evaluaties heel wat gegevens over diverse aspecten van haar werking. Een aantal gegevens wordt beperkt geanalyseerd. De actuele beleidsplannen zijn minder geschikt om als toetsingskader te fungeren. Bij gebrek aan een schoolbreed kwaliteitszorgsysteem verloopt de kwaliteitsbewaking binnen vak- en werkgroepen volgens verschillende snelheden.

⁴ Specifiek, meetbaar, aanvaardbaar, realistisch en tijdsgebonden.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De leerbegeleiding in de eerste graad.
- De sociale en emotionele begeleiding.
- Het engagement van een aantal personeelsleden.
- De uitwerking van het project Frans interactief binnen het vak Frans.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De evaluatiepraktijk.
- De leeromgeving.

Wat betreft het algemeen beleid

- De beleidsmatige aansturing en opvolging.
- Het structureren van de kwaliteitsbewaking.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor geschiedenis in de eerste en de derde graad.
- De leerplanrealisatie voor economie in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde van de derde graad.

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen uitgezonderd die hieronder vermeld worden.

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 1	geschiedenis	
Graad 3	geschiedenis	
Graad 3 ASO Economie-moderne talen		Economie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde		Economie

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 maart 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Reginald Leper

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Alain Langenaken